212584

ชื่อภาคนิพนธ์ : การประเมินผลโครงการเกษตรแลกเปลี่ยนเพื่ออาหารกลางวันของมูลนิธิกองทุนการศึกษาเพื่อการพัฒนา: กรณีศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร

ชื่อผู้เขียน : นางสาววนัชพร แพสุขชื่น

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2551

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลการดำเนินงานโครงการเกษตรแลกเปลี่ยนเพื่ออาหารกลางวันในจังหวัดสกลนคร 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้าและกระบวนการกับผลการดำเนินโครงการ และ 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามโครงการฯ ซึ่งทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียน จำนวน 369 คน และกลุ่มบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 12 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ แบบขั้นตอน ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 9-15 ปี มีน้ำหนักเฉลี่ยรวม 41.06 กิโลกรัม มีส่วนสูงเฉลี่ยรวม 149.77 เซนติเมตร กำลังศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการฯ 1 ปี 7 เดือน ถึง 2 ปี 6 เดือน โดยเข้าร่วมในกิจกรรมปลูกผักสวนครัว/ผักชะอม/พริกไทย ส่วนกลุ่มบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นเพศชาย จำนวน 12 คน มีอายุระหว่าง 49-56 ปี มีระยะเวลารับราชการระหว่าง 20-39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีผลการประเมินโครงการ ดังนี้

1. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกันทั้งกลุ่มนักเรียนและกลุ่มบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ

2. ผลการประเมินกระบวนการของกลุ่มนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่าง กับผลการประเมินกระบวนการในภาพรวมของกลุ่มบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง

3. ผลการประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยในการประเมินผลการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

212584

- นักเรียนมีความรู้ด้านการเกษตรและโภชนาการในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับต่ำ

- นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

- ในด้านภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนสามารถประเมินได้ว่า นักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มีเพียงร้อยละ 3.0 นักเรียนที่มีส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 4.6 และนักเรียนที่มีน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ มีเพียงร้อยละ 3.00 เท่านั้น

4. ปัจจัยนำเข้าในด้านวัสดุอุปกรณ์โครงการเกษตร ความเพียงพอและความรู้ความสามารถของนักเรียนที่เข้าโครงการ เวลาของนักเรียนในการดำเนินโครงการ และการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินโครงการเกษตรและโภชนาการ รวมทั้งกระบวนการการมีส่วนร่วมของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานในด้านความรู้เกี่ยวกับการเกษตรและโภชนาการ ด้านความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการโดยพบว่า ปัจจัยกระบวนการ ได้แก่ ร่วมทำกิจกรรมของนักเรียนเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายผลการดำเนินงานโครงการเกษตรแลกเปลี่ยนเพื่ออาหารกลางวันได้ดีที่สุด รองลงมา ได้แก่ เวลาของนักเรียนในการดำเนินโครงการ โดยทั้งสองตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานของโครงการเกษตรแลกเปลี่ยนเพื่ออาหารกลางวันได้ร้อยละ 43.2

5. ปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากการดำเนินโครงการ ทั้งจากนักเรียนและบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ คือ อุปกรณ์ทางการเกษตรไม่เพียงพอและมีสภาพชำรุด วัสดุที่ใช้ในการเกษตรมีราคาแพงขึ้น นักเรียนไม่ค่อยมีเวลาทำกิจกรรม จำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการมีจำนวนน้อยและปริมาณอาหารกลางวันไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการศึกษาทำให้ได้แนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานโครงการเกษตรแลกเปลี่ยนเพื่ออาหารกลางวัน โดยสรุปได้ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้การสนับสนุนงบประมาณแก่โครงการเกษตรแลกเปลี่ยนเพื่ออาหารกลางวัน

2. สร้างเครือข่ายกับวิทยากรท้องถิ่น หรือวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

3. ควรเพิ่มด้านการอบรม ให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการเกษตรและโภชนาการหรือพานักเรียนไปศึกษาดูงานจากโครงการอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จ

4. ควรให้นักเรียนมีบทบาทในการร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามประเมินผลให้มากกว่านี้ โดยกำหนดไว้ในแผนดำเนินงาน และกำหนดบทบาทของนักเรียนให้ชัดเจน

5. ควรมีการเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรไปยังครอบครัวนักเรียน ทั้งนี้เพื่อนักเรียนจะได้บริโภคอาหารมื้อเช้าและอาหารเย็นที่มีคุณค่าทางโภชนาการจากผลผลิตที่ผลิตได้เอง

212584

This study aims at 1) evaluating the implementation of Barter Between Brothers Project in Sakon Nakhon Province; 2) examining relationships between input factors and process with project outcomes; and 3) exploring problems and constraints in implementing the project. The sample comprises 2 groups: 369 students and 12 project responsible personnel. Questionnaire is a tool for collecting data, and the analyses employed Pearson's Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis. Results are presented below.

The majority of student sample are female. Their ages range between 9 – 15 years, with average weight 41.06 kg., average height 149.77 cm., and currently in grade 4 of primary school to grade 9 of lower secondary school. They have been enrolled in the project for 1.7 - 2.6 years, and engage in the activity of growing home-garden vegetables/cha-ohm/pepper. The sample of responsible personnel are 12 males aged between 49 – 56, attained a bachelor's degree, with 20 – 29 years of work for government service. The followings are results of project evaluation.

1. Input evaluation results are generally at moderate level, conformingly for both the student and the personnel groups.

2. Process evaluation results in overall are different in both groups, i.e. moderate level and high level in student and personnel groups respectively.

212584

3. Project outcomes evaluation results are at moderate level on the whole. Considering by each aspect:

- Students' knowledge on agriculture and nutrition is at low level.

- Students' satisfaction towards the project in overall is at moderate level.

- With respect to students' malnutrition, only 3.0 % are underweight, 4.6 % are underheight, and only 3.0 % are both underweight and underheight.

4. Regarding input factors, it was found that materials and equipment for agricultural project, enrollment of students, students' project implementation time, training on implementation of agricultural and nutrition project, and students' involvement process, have relationships with project outcomes with respect to the knowledge on agriculture and nutrition, students' satisfaction. Results show that the process factor, i.e. students' involvement in activities is the variable best explaining the result of Barter Between Brothers Project, followed by students' implementation time. Both variables can 43.2 % co-predict the results of this project.

5. Problems and constraints reflected by both the students and the personnel include insufficiency and decay of agricultural materials and equipment, rising price of agricultural supplies, lack of time for activities among students, less number of responsible personnel, and insufficient amount of lunch for students' need.

Recommendations

Results suggest some guidelines for improving project implementation.

1. Local government agencies such as Tambon Administration Organization should provide budget support for this project.

2. There should be networks among local instructors or Agricultural and Technological College.

3. There should be additional trainings/education on agricultural and nutrition for students or study tours to other relevant successful projects.

4. Students should be engaged to play greater role in the planning, decision making, and evaluation, by clearly identifying such role in the implementation plan.

5. Agricultural knowledge should be disseminated to students' family as well, so they can have nutritious breakfast and dinner from their own family's products.